Poveste de Crăciun

de Emil Iencec

1988...

Seara de Moș-Ajun.

Aceeași, de ani și ani, de veacuri; venise și anul acesta, cu ninsoare molcomă, veselie și copii sgomotoși, în mahalaua Belului.

Aci, parcă, se simte mai bine, seara aceasta, gonită din centrul strident, abrutizat și mecanizat, spre periferia în care Carageale nu va muri niciodată.

Ningea naiv.

Așa cum scria cu zeci de ani în urmă, scriitorul Ionel Teodoreanu, în cărțile sale, cu eroi și vieți, din patriarhalul Iași, în acțiuni domoale împletite cu amintiri dulcoase și miros de sulfină, levănțică sau gutui.

Pe străzi, grăbeau spre casă oameni încărcați cu de ale gurii. In cârciumi lume multă.

Cârciumarii pântecoși zâmbeau de satisfacție.

Pe o stradă câțiva copii, nerăbdători, au pornit-o de cu seară cu... „Bună Dimineața".

I-a întâmpinat la o casă o voce răgușită și puțin arțăgoasă: — Mai la ziuă, mai la ziuă

Ce-ați pornit-o cu noaptea în cap!?...

Copiii s'au strecurat pe poartă plouați și, bosumflați, s'or fi dus, poate, să se mai culce...

Și noaptea, în care copiii nu vor dormi, iar câini vor hămăi tot timpul, își vedea de drum...

In apropierea velodromului, la un colț de stradă, o casă mai răsărită, era luminată. Dinspre bucătărie năvăleau mirosuri de bucate felurite și cozonaci proaspeți, gâdilând plăcut nările.

Din prăvălia de peste drum, pe a cărei firmă sta scris cu litere de-o șchioapă „Coloniale și băuturi" a eșit un bătrân purtând pe umeri peste opt decenii. In mână avea o sticlă: „litruța" cu „țuica cea de toate zilele"; pășia domol.

Moșneagul s'a îndreptat spre poarta curții casei din colț.

Niște copii, — niște „dopuri" — cu traistele care le ajungeau până la glesne, mai să-l dea jos. Au trecut guralivi pe lângă el, adresându-i-se în cor:

—Săr'mâna moș Ioane.

— Bună seară copii, dar un' vă duceți așa de vreme?

— Să dormim la băeții coanei Lenuța și să plecăm p'ormă cu colindu'...

— Brava, copii, brava și... „Maica Domnului să v'ajute la covrigi și la nuci multe"...

Și a prins să tusească horcăit din cimpoiul pieptului hodorogit de ani...

Făcuse un efort prea mare vorbind tare în frig.

Tocmai pusese mâna pe clanța porții când auzi:

— Bună, bună seara... ai răcit moș Țapule, ai răcit, i se adresă în treacăt răzând un vlăjgan de vreo 25 de ani, în costum de sport și cu capul descoperit.

— Ce răceală? Bătrânețele, bătrânețele... răspunse moșul și întorcându-se:

A... tu ești Costele?, să trăiești.

Da, ce, n'ai plecat? Par'că era vorba că jucați poimâine, de Crăciun, la Bordeaux.

— Nu de Crăciun, în ziua de Anul-nou.

— A, da, așa e, bată-le norocul de sărbători. Ulta-i, că prea-s multe. Da, ia zi, e bine făcută echipa? Antrenament, ceva, serios, făcuți?

— Nici vorbă...

— Mă... ia vedeți mă, clătină moșul din cap dojenitor, să nu care cumva să vă țineți de fleacuri d'aldeastea, și s'o scrântiți...

— Se poate moș Țapule?...

— Las' că vă știu eu, deh, tinerețea-i mare lucru.

— N'avea nici o grijă, moș Țapule.

— Cum să n'am mă, când mi-aduc aminte că acum fo pa'zeci și ceva dă ani, gustai și eu, în „Turul Franței", din vinurile alea sirupoase și dulci prin Sud. Și tare-s turbate... Așa că, ia vedeți...

— Fii pe pace, fii pe pace... îl asigră vlăjganul depărtându-se.

Moșneagul s'a strecurat pe poartă, a trecut de bucătărie adulmecând mirosul bucatelor și a intrat în casă.

In sufragerie, lumină multă.

Moșul a prins să-și umple luleaua cu tutun când în lăuntru au năvălit sgomotoși nepoții, vre-o 4 la număr, între 8 și 12 ani.

Au mâncat.

Și apoi au tăbărît pe bunic, cu rugăminți, să le povestească ceva ca să le treacă de urât până după miezul nopții când, vor porni cu colindul.

— Hai bunicuțule spune-ne o poveste. O poveste de Crăciun, frumoasă. Zău, bunicule, spune-ne una. Și o s'o ascultăm atenți; și o s'o credem.

Unchiașul nu s'a lăsat mult rugat și a pornit spre camera lor.

Aci, tolăniți în paturi, pe jumătate îmbrăcați, gata de ducă, copiii au început să-și ascută urechile.

Bătrânul a tușit ca să-și dreagă glasul și, apoi, răscolind prin „vraful" de istorioare și povești, pe care le avea în cap, mormăi.

— Ce să vă spun! ce să vă spun?... pe care s'o încep? Una pe care nu v'am spus-o încă....

— Știi ce bunicule?

—Ei....

— Ia zi-o p'aia cu „Turu"... Ai spus data trecută c'o să ne povestești una frumoasă de tot, cu niște biciclete.

— Aha... își aminti unchiașul... Dar, stați puțin să-mi iau materialul...

— Ce material?

— Ei, o să vedeți. Și moșul s'a întors peste câteva clipe cu niște jurnale vechi îngălbenite de vreme.

— Și cum e povestea bunicule?

— Păi e lungă și veche de tot. Era, măi copii, o întrecere pe biciclete, prin toată țara asta... Ehe! ce lucruri minunate, măi băieți.... oftă moșul...

Era pe vremea tinereții mele, când alergam. E mult de atunci; aproape că nici nu mai țin minte...

— Hai spune-o bunicule, haide spune-o, îl rugară cu toții în cor....

Și fostul alergător cu trofee și victorii care l-au situat printre alergătorii de mare clasă, astăzi bătrân, cu mâinile pergamentate, lipsite de elasticitate, cu fața scorojită și părul, atât cât mai era, albit dar cu mișcări care, par'că tot mai aminteau ceva din sufletea... de altă dată, începu să despăturească, cu grije, documentele.

Jurnale vechi de pe care slova începuse să se șteargă.

Țapu le cercetă cu băgare de seamă prin numeroasele dioptrii ale lentilelor sprijinite pe nasul coroiat, pe care, cu ani în urmă, se odihniseră proteguitori alți ochelari, ochelarii din curse, contra prafului.

Copiii s'au cuibărit, fiecare cât mai bine, și atenți, așteptau.

Țapu s'a oprit pe o filă și s'a pregătit de litanie.

— Ce vechi jurnal, bunicule...

— Erau și pe atunci jurnale?

— „Universul-Sport", — răspunse bunicul, fără însă se mai uite pe ziar.

— Ala care apare și azi?...

— Așa de vechi este?

Și bunicul, apropiind ziarul, a prins să citească încet, răspicat și cu un ton de vădită solemnitate.

„A fost odată ca nici odată, — căci, vorba românului, dacă n'ar fi fost nu s'ar fi povestit, — de mult foarte, pe meleagurile ce străjuesc la poarta lui Soare Răsare, o vestită țară cuprinsă între Pontul Euxin, malurile Dunării și ale Istrului, pre nume mai „den bătrâni" Moldo-Valahia".

— Păi bine, bunicule, ziceai că de țara noastră e vorba...

— Da, copiii moșului, dar așa-i spunea pă vremuri țării în care locuim.

— Ahaa... s'au dumirit țâncii.

„In această bogată și vestită țară, toată lumea era în fierbere pe acele vremuri, — căci se făcea o întrecere pe două roate, căreia „Tur" îi zicea.

Și porneau o droaie de tineri flăcăi, cu o fărâmă de straie pe ei, să gonească din zori și până în noapte, pe drumurile colbuite, dând ocol țării. Se înfățișa ochilor o priveliște minunată, cu sumedenie de culori, ca într'un basm din o mie și una de nopți, și țara toată era în fierbere pe unde lungul convoiu trecea".

— Mergeau multe zile bunicule? întrebară curioși țâncii.

— Multe, copii, săptămâni de zile!... îi lămuri unchiașul, care, tușind, își drese glasul și căuta în ziar, rândul la care se oprise, — în timp ce copiii se lungeau în pat cât mai bine, mai lenevoși.

...era prin anul de grație, după a lui Hristos naștere, una mie nouăsprezece sute treizeci și...

Și se făcea că bicicleta, cândva mijloc de aleasă petrecere a timpului liber, ajunsese, din nu se știe ce pricini, pe marginea gropii. Dar, cum Cel de Sus are grijă de toți și de toate, a avut în paza Sa și această frumoasă pierdere de timp, a goanei pe două roate.

Așa s'a făcut că s'a ivit din senin un ins cu multă tragere de inimă pentru această cauză și punând galbeni grei la bătae a dat sfoară în țară că în curând va porni din cetatea domnească un convoi mare de bicicliști, țintind să dea ocol țării.

S'a pornit atunci val de uimire în lungul și în latul țării, lumea a rămas pironită locului, uluită, nevrând să dea crezare celor ce urechile le era dat să audă, precum că niște oameni tineri, vor putea duce la capăt marea ispravă pe care ei, încrezători în puterile lor și-au pus-o în gând, să ocolească țara".

— E greu să faci lucrul ăsta, bunicule? întrebă unul din auditori, căscând.

— Tare greu, — răspunse Țapu cu un ușor oftat și de aduceri aminte a eforturilor depuse și de regret al vremii trecute. Dar... a căutat în ziar iarăși rândul și a citit.

„Ba mai mult, apărut-au chiar defăimători, isvoditori de ocarnică bârfire, ai vestitei războiri, pe două roate, strigând pe toate cărările, cât îi țineau baerile gurii, că este o nelegiuire adusă ființei omenești, că se nărue vlăstarele tinere ale neamului, că se vlăguesc flăcăii, pânditi la orice clipă de a fi mistuiți de această ucigătoare întrecere.

Dar voinicii au pornit la drum, au mers zile întregi, au poposit pe malurile înverzite ale Dunării, într'un oraș cu mulți solcâmi și mulți greci și bicicliști, trecând apoi în al lui Dragoș ținut — cel ce a ucis zimbrul din fugă, — s'au fost trecut Carpații, mai sus de ținutul bătrânesc și de strămoșească datină, Vrancea, înspre roditoarele meleaguri ale Ardealului.

De aci, din Țara Bârsei, prin burgurile medievale, cu inegrite case de vremuri, străjuite de grele porți, ferecate, mărturisind vremuri de neliniște și hărțueli, de altă dată, și ferestrele zăbrelite, spre valea repedelui Olt, prin pasul Turnu Roșu, spre minunatele ținuturi oltene cu struguri mulți și vinuri strașnice".

— Bunicule, așa-i că valea Oltului este tare frumoasă?...

— Un rai, — și un nou suspin ușor a răzbit din pieptul unchiașului, în timp ce ochii au prins să lucească altfel. Mai viu, mai plini de viață și... tinerețe, par'că la amintirea văii Oltului...

In pat auditorii căscau.

Se reculese, însă, și continuă:

„De aci, prin preajma domnescului drum al Curții de Argeș, pe care au uruit stârnind valuri de colb caleștile din „trecutele vieți de doamne și domnițe", mândre tare, flăcăii noștri au purces pe calea ce duce înapoi spre așezarea regească din a lui Bucur cetate, întorcându-se acolo de unde au plecat.

Și în acea zi de gustar, puhoi de oameni au eșit întru întâmpinarea vitejilor și i-au primit cu nesfârșite strigăte de bucurie, cu flori și îmbrățișări, cu lacrimi de bucurie (că s'au înapoiat teferi) cu sticle cu alese și bătrânești vinuri, veselia durând până noaptea târziu, când s'a stins molcomă sub castanii depe calea boerească ce poartă numele unui general rus.

Și nimeni n'a murit, nimeni n'a zăcut după această neînchipuită ispravă.

In anul următor toată lumea a vorbit, încă pe iarnă, despre ocolul țării pe bicicletă, care se zvonea va fi mult mai mare și mai frumos. Și în adevăr, întreaga țară a vuit, orașele au fost în sărbătoare dealungul drumului hotărît, iar pe unde avea să treacă marele convoi, mese mari stropite cu vinuri vărtoase, premii grase și flori s'au dăruit din belșug și cu dragă inimă.

Și s'a fost sfârșit și acest înconjur într'o mare vâlvă, în zi de împunătoare sărbătoare, de față fiind norod mult, puzderie, prețuită, după ochi, la vreo jumătate de sută de mii. Norodul în frunte cu mai marii orașului vornici și dregători, pârcălabi și sfetnici și, oșteni, și mari politai, orășeni lume de toate treptele, țânci și mahalagii, boeri și lume subțire, într'o vorbă mai cuprinzătoare, gloată mare, cât vedeai cu ochii, au răsplătit cu furtunoase bătăi din palme și urale pe viteji întorși din... „luptă".

Erau numai 29 din cei peste o sută plecați cu două săptămâni mai înainte, pe unul din drumurile ce duce spre apele albastrei Dunări. Drum străvechi și cu hurducăeli pe care odinioară au trecut grele care încărcate cu mărfuri și podoabe de preț bătând drumul Bizanțului, venind sau ducându-se spre vestitul oraș cu brașovenii dela poalele Tâmpei sau mai sus până spre Lipsca prin orașe teutone".

Cititorul s'a cufundat în litanie, uitând de rest. Slovele l-au prins în vraja clipelor trăite care reveneau acum puternice, înfiorând plăcut și, oarecum, dureros pe bietul bătrân, a cărui inimă plăpândă, eșită din formă, cum s'ar zice, a prins să pulseze mai tare, neobișnuit.

Cititorul a întors cu grijă o filă, ca și când ar fi umblat cu niscaiva moaște, și a urmat:

(Continuare în pag. 15)

TOȚI constructorii de autovehicule le acordă încredere deplină
TOȚI cunoscătorii le recomandă
TOȚI automobiliștii rutinați le cer

CHAMPION
„BUJIA CAMPIONILOR"
Reprezentanța generală pentru România
„AUTO-COMERȚ"
BULEVARDUL BASARAB, 51
De vânzare la toate magazinele de specialitate din întreaga țară.
Cereți numai „CHAMPION", Bujia Campionilor